

Martin Trenkler: Monoposty sú naozaj, ale naozaj neskutočne rýchle...

Vzrušujúce preteky, ktorých súčasťou sú najrýchlejšie pretekárske autá sveta, najlepší piloti planéty a výnimoční ľudia, slovenského fotografa Martina Trenklera (39) zaujali ešte v detstve. Jeho sen, stať sa pretekárom F1, sa nenaplnil. Do sveta najrýchlejších automobilových pretekov sa rozhodol teda dostať ako fotograf.

Ako a kedy ste sa dostali ku fotografovaniu motoršportu/F1 a aké boli vaše začiatky vo fotografovaní? Ako sa vo vás zrodila láska ku F1?

F1 som začal pozerať náhodou ešte ako dieťa, neskôr – v puberte, som už chcel spojiť vášeň k fotografovaniu s F1 vášňou. Chcel som robiť fotky ako môj vzor – legendárny fotograf Paul-Henri Cahier, ale aj Rainer Schlegelmilch, ktorí sa neskôr stali mojimi učiteľmi a skvelými priateľmi. V 19 rokoch som vďaka práci na slovenskom mesačníku o F1 dostal svoju prvú akreditáciu. Od tej VC Rakúska 2002 som až doteraz na voľnej nohe. Nefotím všetky F1, ani náhodou, no fotím veľa rôznorodého motoršportu.

Aké je fotografovať F1 oproti iným športom?

Je to hlavne o atmosfére. Je to športové podujatie, na ktoré príde 100 – 200-tisíc fanúšikov a tí tvoria nezabudnuteľnú atmosféru. Tie autá a jazdci majú navyše okolo seba silnú „auru“ podmienenú slávnou históriou tohto športu a jej súčasnou celosvetovou popularitou. Spolu s olympiádou a MS vo futbale patrí k suverénne najsledovanejším športom v televízii. Byť súčasťou toho kolotoča je fascinujúce. Aj neskutočne náročné – po pracovnej i finančnej stránke. Netreba mať zase žiadne ilúzie, nie je to žiaden raj na prácu... Veľa obštrukcií a zákazov. V neposlednom rade sú tie monoposty naozaj, ale naozaj neskutočne rýchle, priam absurdne rýchle a navonok neskrotiteľné. Šoféruje ich jazdecká špička planéty Zem.

Prečo ste sa rozhodli fotiť F1?

Ako som spomenul veľakrát vo svojom živote, pretože ma F1 bavila od mala a rovnako aj fotenie. V puberte sa to spojilo do skutočnej vášne. Chcel som tie autá vidieť čo najviac zblízka a rovnako aj jazdcov ako bol Michael Schumacher.

Pamätáte si na svoju prvú Veľkú cenu, na ktorú ste dostali akreditáciu?

Úplne presne. VC Rakúska 2002. Každú chvíľu som v tej prvotnej roztržitosti zabudol fotoaparát niekde na okruhu. Preteky označil záver – keď Rubens Barrichello prepustil víťazstvo Schumacherovi, pretože mu to prikázali. Tribúny neboli nadšené, ani samotný Schumi... No ten zvuk hlučných desaťvalcových atmosférických motorov je nezabudnuteľný.

Koľkokrát za jedny preteky stlačíte spúšť?

To je irelevantné, každý má nejaký systém a každý prinesie nejaké iné a pekné zábery. Nikdy som to nerátal, no nepatrím k tým, čo stláčajú spúšť ako zo samopalu, snažím sa premyslieť si záber dopredu. Chce to aj veľa, veľa praxe, ako vo všetkom v živote.

Ktorú časť súťažného víkendu fotografujete najradšej?

Každá časť víkendu je dobrodružstvo, ktoré si neviete úplne presne naplánovať, i keď sa o to snažíte – aspoň aby ste nezabíjali čas na jednom mieste. Čiže je to veľa o plánovaní a chcete mať na konci pokryté všetky oblasti – čo najviac trate, garáže, štartový rošt, zákulisie a portréty, ako aj štart, preteky a oslavy. Rost je nesmierne intenzívne miesto, rovnako aj štart a oslavy sú skvelé, ak stojíte na správnom mieste.

Skúste nám priblížiť, na akých základných princípoch funguje zákulisie fotografov F1?

To sú siahodlhé témy, skôr na podcast, než na text. F1 tvoria zväčša veľké a zväčša britské agentúry, ktoré vás medzi seba nepustia a ktoré vlastnia 90 % trhu. Zvyšok sa delí medzi ubúdajúce množstvo fotografov z civilizovaných krajín. Sú motoršporty, ktoré sa finančne určite oplatia viac. No F1 je a vždy bude len jedna

kráľovná... Byť v zákulisí je odmena sama osebe. Preto sa toho veľa ľudí nevie vzdať, aj keď im to nič hmotné neprináša, skôr naopak.

F1 fotografujete už dlhé roky. Na ktorom okruhu sa Vám osobne najlepšie fotí?

Okruhy, kde je najmenej prekážok a ľahký prístup, nie sú zlé, napríklad Hungaroring. Monza je magická pre svoju rýchlosť aj fanúšikov a v neposlednom rade je to Monako, ktoré je síce čoraz horšie na fotenie, no stále je to Monako...

Fotí sa vám lepšie na mestskom alebo na „štandardnom“ okruhu?

Mestské okruhy majú väčšinou strašne zlý prístup a husté oplotenie, cez ktoré sa nesmierne ťažko fotí. No zároveň je fascinujúce sledovať tie monštrá v úzkych uliciach pri ich maximálnych rýchlostiach. Klasické okruhy sú vďaka organizátorom čoraz horšie na fotenie – obmedzení a plotov pribúda každým rokom. Niekedy je umenie vôbec niečo nafotiť inak, než ostatní.

Skúste stručne opísať deň pretekov z pohľadu fotografa. Čo všetko obnáša táto práca?

Preteky štartujú zväčša až o tretej popoludní, pričom prvá a jediná iná „akcia“ v ten deň je predstavenie jazdcov – posadia ich do veteránov alebo na korbu upraveného ťahača, aby zakývali platiacim divákovi. Pred štartom utekáte na štartový rošt, kde sa predierate medzi mechanikmi a čakáte na jazdcov, kým prídu na svoje miesto. Fotíte ich prípravu, portréty, detaily, celú atmosféru príprav, je to veľmi napínavé a krásne. Potom máte len pár minút na to, aby ste vzali ťažkú výbavu a nohy na plecia a dobehli niekam do prvej zákruty, uchmatli si posledné voľné miesto v tlačeništi fotografov a čakáte na štart. Zvyšok pretekov sa nejako logicky a premyslene presúvate po okruhu, snažíte sa zistiť, koľko času je do konca, aby ste sa zoradili pri uličke boxov a čakali, kým vás po finiši pustia fotiť oslavy. Aj to je celkom napínavé a tlačenišnica nepredstaviteľná. Každé preteky sú adrenalín a dobrodružstvo.

Ako hodnotíte tohtoročnú sezónu?

Nové pravidlá, ktoré najlepšie zvládli v Red Bullu a najmä v rukách Maxa Verstappena. Ku koncu sezóny sa aj Mercedes konečne ukázal v dobrom svetle, po náročnej sezóne. No tento rok patrí bezpochyby Maxovi a Red Bullu, čokoľvek si o nich myslíte.

Ako hodnotíte prechod z 13-palcových na 18-palcové pneumatiky?

Veľa vecí sa mi nepáči a pneumatiky boli problém aj 13-palcové, išlo najmä o ich zmesi. Prechod tak dramaticky nevnímam, pokiaľ sú napínavé preteky.

Ako vnímate rozdiel hluku monopostov medzi motormi V8 a V6?

V10 a V8 bol veľký skok a z V8 na V6 ani nehovorím. Vôbec sa mi to nepáči, no zvykli sme si už na všeličo. F1 ide zo svojho pohľadu s dobrou, nie sú to moje peniaze, môžu si diktovať, čo chcú. Ak im to obchodne vychádza, niet proti čomu namietat.

Kto je Váš obľúbený pilot zo súčasnej generácie a kto z generácie, keď ste začali fotiť?

Nemám obľúbeného pilota, mám rád všetkých šikovných pretekárov ako Fernanda, tak Lewisa, Maxa a Charlesa, ale aj iných. Fotiť som však začal aj kvôli Michaelovi Schumacherovi a som rád, že som videl množstvo jeho veľkých úspechov naživo.

Ako hodnotíte minuloročný súboj o titul medzi Maxom Verstappenom a Lewisom Hamiltonom?

To už je dávna história. Bolo to napínavé, kontroverzné, také, aké fejsbuky milujú. Max aj Lewis boli rovníocenní šampióni.

Od ďalšej sezóny pretekári odjazdia 24 súťažných víkendov, vrátane 6 šprintov. Je podľa Vás tento počet pretekov akurát, alebo by ste uvítali viac, či menej pretekov?

To je ako s Vianocami: Vianoce sú vlastne 3 dni, no ľudia majú stromčeky už od novembra, pomaly do jari. To robí sviatky všednými, pretože je toho zbytočne veľa. Čím menej pretekov, tým je to vzácnejšie a výnimočnejšie. 24 podujatí je strašne veľa, nebude však Čína a kto vie, čo ešte vystrelí a aká bude vôbec pandemická, či finančná situácia budúci rok. Každé preteky sú super, no nesmie to zovšednieť ako tenis, ktorý sa hrá celý rok, alebo Olympiáda, ktorá je prakticky každé dva roky.

Podarilo sa vám zblížiť za tie roky v F1 s nejakým pilotom?

Mark Webber a Robert Kubica boli jazdci, s ktorými som sa vedel porozprávať. Inak si robím svoju prácu a oni tiež, nie je čas ani priestor zblížovať sa, najmä ak nefotíte pre nejaký tím.

Často sa stáva, že v médiách je istá osoba (celebrita) vykreslená a hlavne vnímaná v istom smere, ale realita je celkom iná... Kto bol pre Vás najväčšie, či už pozitívne, alebo negatívne prekvapenie v paddocku?

Všetci sú ľudia z mäsa a kostí, nikto nie je poloboh. Každý má svoje dobré aj zlé stránky a záležitosti, v akom momente ho stretnete – tak, ako my všetci. Zažil som milého aj nevraživeho Schumachera, rovnako aj Hamiltona a Verstappena. Majstri sveta sú slávnejší, než ostatní a musia si preto chrániť svoj čas aj priestor viac. Všetci jazdci sú vo väčšine prípadov veľmi fajn.

Ak by som sa rozhodol navštíviť nejakú Veľkú cenu, ktorý okruh je divácky najatraktívnejší?

Monako je super, rovnako aj Monza a Hungaroring. Dostupné a skvelá atmosféra. Mnohým sa isto páči sedieť aj pri slávnej Eau Rouge v Spa-Francorchamps. No Hungaroring je dostupný a sú z neho pekné výhľady na trať. Rovnako aj neďaleký Red Bull Ring.

Otázka na záver, čo by ste odkázali študentom Piaristickej spojenej školy Františka Hanáka v Prievidzi?

Odkázal by som vám, aby ste veľa cestovali, spoznávali ľudí, kultúry a svet, pretože na Slovensku máme často pocit, že vieme

viac, než ostatní vo svete. A to je strašná brzda národa. Tiež vám želim, aby ste sa nebáli otvárať svoj rozhľad a preštudovali si (minimálne na youtube, ale aj knižne) ľudí, ako je historik a učenec Biblie profesor Bart D. Ehrman či spisovateľ Christopher Hitchens. Aby ste verili najmä v zdravý rozum a neprestali si klásť tie správne otázky. Nie všetko, čo nám do hlavy tlačia od narodenia, je pravda, len preto, že sme si na ňu zvykli a nikdy nedostali priestor ju spochybniť. Pýtajte sa, spochybňujte a žiadajte si čo najviac dát ku každej téme, ktorá vás zaujíma – veda, politika, ekonómia, aktuálne dianie, ale aj náboženstvo. Veda je postupné a objektívne hľadanie pravdy, má svoje jasné pravidlá. Nie je o názoroch a učeniach, úlohou vedy je spochybňovať a hľadať odpovede. Najkrajším darom pre vedca je, keď mu dokázateľne a nezávisle od seba vyvrátia jeho tézy. Pozor, aj malé dieťa je vo svojej bádatej povahe vedec, ktorému spoločnosť a škola dokážu zničiť záujem o objektívne spoznávanie sveta. Tiež skromnosť je výsada kráľov a cesta k pokroku – osobnému, profesnému aj celospoločenskému. Takže študujte napríklad aj Richarda Feynmana, slávneho držiteľa dvoch Nobelových cien, jeho skvelé názory a čerstvé myšlienky sú povznášajúce, ako samotné štúdium prírody a vesmíru. Svet je to najmagickjšie miesto vo vesmíre, ak ho začnete detailne skúmať a najmä bez predsudkov. Držím vám palce vo všetkom, čo prinesie ošoh vám, ale aj vášmu okoliu a posunie ľudstvo aspoň o maličký krok vpred.

Fotograf Martin Trenkler sa narodil 6.12.1982 v Trebišove a vyrastal vo Vyšných Hágoch. Odmlada sledoval preteky Formuly 1 a ešte v 19 rokoch získal svoju prvú akreditáciu na Velkú cenu Rakúska 2002. Neskôr sa stal hlavným fotografom oficiálneho mesačníka F1 Magazine. Pracoval pre pretekára Marka Webbera, tímy, manažment F1, rôzne agentúry a bol jediným učňom fotožurnalistických legiend F1 Rainera Schlegelmilcha a Paula-Henriho Cahiera. V súčasnosti fotí najmä pre agentúru At World rôzne motoristické seriály, vrátane F1.